

L'Ambròs

Balsareny

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector nordest del terme municipal. Al Pla de Vilamajor.
Emplaçament	Carretera C-1411z, al km. 48,3 pista asfaltada en direcció NE cap a la Rabeia. Seguir direcció NE 200 m i, passat el riu, trencall a l'esquerra i uns 400 m.
Alçada:	343
Coordenades:	
Latitud:	41.88123
Longitud:	1.89055
UTM Est (X):	407947
UTM Nord (Y):	4637184

Classificació

Número de fitxa	08018 - 232
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XVI-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Pla General d'Ordenació Urbana del Municipi de Balsareny (PGOU). Article 133 (protecció de masies). Núm. 8: Ca l'Ambròs Vell.
Data aprovació:	dc., 27/11/1991 - 12:00
Número inventari	IPA 16282
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	000405100DG03F0001MT

Fitxes associades:

Oratori de Sant Ambròs

Autoria de la fitxa

Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la fitxa:

dl., 14/11/2022 - 09:51

Descripció

Masia de dimensions força grans emplaçada a un extrem del Pla de Vilamajor per on passava un camí antic. Consta d'un cos residencial de planta rectangular (amb planta baixa més un pis i golfes) que té adossats cossos més baixos a l'oest, al sud i a l'est. A la cara est, davant la façana principal, els coberts formen un pati tancat o barri.

La façana principal, encarada vers el sud-est cap aquest barri, presenta una distribució força regular en base a dos eixos d'obertures. En una posició més o menys central hi trobem un ampli portal adovellat i, al seu damunt, una finestra emmarcada amb pedra picada. A l'eix situat a l'esquerra hi trobem una porta secundària amb llinda plana i, al seu damunt, una finestra més petita, mentre que el nivell de les golfes és ocupat per tres finestres menors. Tots els paraments de la casa són arrebossats amb ciment, excepte la part inferior de la façana principal, que s'ha deixat a pedra vista.

A la façana sud hi ha adossat un cos en forma d'eixida, amb coberta a dues vessants sobre un pilar central, el qual ofereix amplis espais com a assecador i pallissa. La façana posterior, a ponent, presenta obertures de tipologia diversa, algunes en forma d'arc. En aquesta part hi ha adossats cossos corresponents a tines i a una cisterna. Recentment s'ha completat amb una escala exterior que condueix a una terrassa superior.

Observacions:

Altres denominacions: l'Ambròs Vell, l'Ambròs del Pas.

Uns 40 metres al nord-oest de la casa es conserva un oratori que es trobava al costat de l'antic camí.

La finestra sobre el portal tenia una inscripció de la qual només es llegeix "AÑ".

Història

Aquest mas no apareix en els llistats de masos del segle XIV ni als fogatges del XV i XVI, però no es pot descartar que ja existís en època medieval i que es conegués amb un altre nom. La primera notícia documental que en coneixem és de l'any 1599. I en aquesta època ja es va engrandir apropiant-se de masos rònecs del seu entorn. Concretament, al pla de Vilamajor hi havia el mas Vilamajor, que era probablement el més antic i important, propietat del baró. A mitjans de segle XVII aquest mas a era enderrocat i les seves terres van passar una part al mas Guillemperre (després Claperoses) i l'altra a l'Ambròs (Carreté, 2010: 139, 142).

Als segles XVII i XVIII es coneixia pel nom de l'Ambròs del Pas, pel fet que era situat al costat d'un camí que enllaçava amb el camí ral de Gaià i el Lluçanès i, per l'altra banda, es dirigia vers un gual que hi havia prop de l'actual pont de la Rabeia, per on millor es podia passar el Llobregat en aquesta època. Per aquest motiu el 1804 es va aixecar un oratori, que encara es conserva, dedicat a sant Ambròs i situat al costat del camí. L'estructura actual del mas correspon bàsicament a la construcció feta en aquests segles XVII i XVIII.

Al segle XIX la masia es devia ampliar amb construccions auxiliars. A principis del segle XX els propietaris tenien per cognom Riera. Possiblement pels volts de 1910 un membre d'aquesta família va construir la casa coneguda com l' Ambròs Nou, tot formant un petit carrer al sector conegut com el Barri, al lloc on ja hi havia la Casa Nova del Cerdà. A la dècada dels 1970 es van fer construccions noves al sector on hi ha el barri o lliça de la masia.

Bibliografia

AUTORS DIVERSOS (1978-79). *Història de Balsareny*. Grup d'Estudis Locals (G.E.L.). Treball inèdit al fons de la Biblioteca Popular de Balsareny, p. 51.

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 139, 141.

SERRA SALA, Joan. M. (1988). "Balsareny", *Història del Bages*, vol. 1. Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 140.

SERRA SALA, Joan M.; CARRETÉ PARERA, Ramon (2005). *Balsareny, ahir i avui*. Ajuntament de Balsareny, p. 135.

